

Затверджено
Протоколом Правління
№1 від 18.08.2025

ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ
Благодійної організації
«Благодійний фонд «Запорука»

Київ 2025

Зміст

- 1. 3**
- 2. 3**
- 3. 4**
- 4. 5**
- 5. 6**
- 6. 9**

Додаток 1, ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ

14

Додаток 2, ФОРМА ПОВІДОМЛЕННЯ

16

1. ВСТУП

Діяльність Благодійної організації «Благодійний фонд «Запорука» (надалі – організація) базується на фундаментальному переконанні, що всі діти мають право на захист від шкоди, жорстокого поводження та експлуатації. Дитиною визнається будь-яка особа віком до 18 років, і всі діти мають рівні права на захист незалежно від будь-яких індивідуальних характеристик, включаючи вік, стать, гендерну приналежність, расу, етнічну приналежність, здібності, релігійні переконання чи інші аспекти їхньої культури.

Політику та процедури захисту дітей (надалі – політика) було розроблено у якості джерела інформації та довідкового матеріалу, а також ряду стандартів та кодексу поведінки для всіх працівників, стажерів, консультантів, волонтерів та будь-яких інших осіб на посадах всіх рівнів та з різним ступенем відповідальності, які працюють з дітьми безпосередньо чи опосередковано в межах організації. Політика може також використовуватися партнерами організації, такими як національні та місцеві представництва органів влади, громадські організації (школи, будинки опіки, інтернати та ін.), приватний сектор, та ін. Ця політика є адаптованою та стиснутою версією визнаних на міжнародному рівні політик захисту дітей, розроблених ЮНІСЕФ, ВООЗ, Global Fund for Children, Save the children, Національне товариство попередження жорстокого поводження з дітьми, ChildHope, TearFund, World Vision UK, Caritas та ін.

2. ЦІЛІ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

- Покращити обізнаність щодо жорстокого поводження з дітьми в Україні, його причинами та наслідками;
- Встановити мінімальні стандарти для захисту дітей в організації;
- Надати цільовий орієнтир, за допомогою якого можуть оцінюватися існуючі та майбутні заходи захисту дітей;
- Надати основу для звітності та відповідальності, якщо існуюча чи майбутня практика не відповідатиме встановленим стандартам;
- Пропагувати передовий досвід та забезпечувати створення та підтримання безпечного середовища для дітей;
- Захистити дітей від насильства.

Організація сприяє освіті, здоров'ю та захисту дітей, виконуючи програми та проекти для найбільш уразливих дітей. Культура безпеки та підзвітності має важливе значення для досягнення місії організації. Усвідомлюючи вразливе становище бенефіціарів, організація зобов'язується та несе відповідальність за створення та підтримку робочого та програмного середовища, безпечного для дітей.

У організацію не працевлаштовуються особи, що мали попередній досвід жорстокого поводження з дітьми. Не припустимі та заборонені статеві зносини з особами віком до 18 років, та вважаються однією з форм жорстокого поводження з дітьми. Ця політика поширюється на всіх осіб, які працюють у організації або від імені організації беруть участь у проектній діяльності в будь-якій якості, включаючи працівників усіх рівнів, членів правління, волонтерів, консультантів, стажерів, підрядників, представників третіх сторін, постачальників і ділових партнерів. Будь-які порушення цієї політики розглядатимуться як серйозні порушення трудової дисципліни та призведуть до дисциплінарних стягнень, аж до звільнення, не обмежуючись можливістю застосування будь-яких інших доступних засобів правового захисту. Працівники організації повинні демонструвати найвищі стандарти поведінки щодо дітей, як у приватному, так і в професійному житті, 24 години на добу та 7 днів на тиждень.

Організація усвідомлює важливість створення та підтримки безпечної культури, орієнтованої на дітей та керованої громадою, через постійну та змістовну взаємодію з дітьми, їхніми родинами, громадами та працівниками організації. Організація усвідомлює, що коли особлива довіра підлягає зловживанню, та стандарти захисту дітей не виконуються, що завдає величезної шкоди з довгостроковими наслідками для життя дітей, їхніх сімей і громад, а також підриває довіру та репутацію самої організації. Організація

дотримується підходу нульової терпимості до жорстокого поводження з дітьми з боку наших представників.

3. ВИЗНАЧЕННЯ

Дитина

Відповідно до Конвенції ООН з прав дитини, «дитина» – це особа, яка не досягла віку 18 років. Відповідно до статті 6 Сімейного кодексу України, правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття. При цьому, малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років, а неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Жорстоке поводження з дитиною

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), неналежне поводження з дітьми, яке іноді називається насильством над дитиною чи недбальством щодо дитини, включає всі форми фізичного та емоційного неналежного поводження, сексуальні домагання, недбалість та експлуатацію, що призводить до потенційної шкоди здоров'ю дитини, її гідності. В межах цього широкого поняття, можна виокремити п'ять підтипів – фізичне насильство, сексуальне насильство; недбальство та недбале ставлення; емоційне насильство; та експлуатація.

Захист дітей

Відповідно до визначення ЮНІСЕФ, захист дитини – це «широкий термін, який описує філософію, політику, стандарти, вказівки та процедури для захисту дітей від навмисної та ненавмисної шкоди. У цьому контексті, це стосується, зокрема, обов'язку організацій та осіб, пов'язаних з цими організаціями щодо дітей та їх опіки».

Політика захисту дітей

Відповідно до Установлених стандартів, політикою захисту дітей є твердження про наміри, яка демонструє відданість захистити дітей від насилля та пояснює, що саме необхідно для захисту дітей. Вона допомагає створити безпечне та позитивне оточення для дитини та показати, що організація серйозно та відповідально сприймає свій обов'язок щодо опіки.

Інформована згода

Процес надання згоди на основі всієї наявної інформації відповідно до віку та можливостей дитини, що отримується працівниками організації від дитини або її батьків/опікунів, щодо певних дій, що потребують такої згоди/дозволу. Наприклад, якщо дитину необхідно сфотографувати, вона/її батьки або опікуни повинні бути проінформовані про те, як буде використана фотографія, і мати можливість дати згоду або відмовитися.

Емоційне насильство

Емоційне насильство передбачає заподіяння шкоди емоційному, інтелектуальному, психічному чи психологічному розвитку дитини. Це може відбуватися як ізольована одномоментна подія, або на постійній основі. Емоційне насильство включає але не обмежується будь-яким принизливим чи таким, що принижує гідність, поводженням (наприклад, лайка, погрози, крик/лайка, кепкування, постійна критика, приниження, постійне ганьблення, тощо); незадоволення емоційних потреб дитини; відкидання, ігнорування, тероризування, ізоляція або утримання дитини; напад або применшення культурної ідентичності дитини.

Експлуатація

Експлуатація – це дії або спроби зловживання вразливим становищем, владою чи довірою на користь особи, яка використовує своє становище, владу, привілеї чи багатство (через спокушання, маніпуляції, примус або обман) для залучення дитини до праці, підневільної праці в домашньому господарстві, примус до злочинів, військова служба, вилучення органів або будь-яка діяльність, під час якої принижується гідність дитини з метою отримання фінансової чи репутаційної вигоди. Як правило, особа (особи), яка експлуатує дитину, робить це задля грошового, соціального чи політичного зиску. Це може трапитися з однією дитиною або групою дітей у громаді походження, за межами громади чи на міжнародному рівні. Експлуатація дитини може включати, але не обмежуватися:

- домашня експлуатація (наприклад, прибирання, догляд за дітьми, приготування їжі тощо)

- фотографування дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах або в крайньому стані недоїдання, задля збору пожертв.
- примусова праця (зазвичай на заводах або в сільському господарстві).
- примушування до злочинної діяльності, такої як кишенькові крадіжки, жебракування, транспортування наркотиків, виготовлення наркотиків, продаж контрафактних товарів.
- використання дітей для шахрайства.
- змушення дитини стати неповнолітнім солдатом або приєднатися до банди.

Недбальство

Недбальство включає, але не обмежується ненаданням достатньої їжі, притулку або достатнього та сезонного одягу. Недбальство також означає нездатність запобігти шкоді; незабезпечення належного догляду; нездатність забезпечити доступ до належної медичної допомоги чи лікування або надання неналежного медичного лікування (наприклад, введення ліків без дозволу); або неспроможність забезпечити безпечне фізичне середовище (потурання насильству, обрання небезпечних місць для занять/перебування з дітьми, неприйнятні місця/ умови для сну, передача дитини неуповноваженому дорослому, доступ до зброї чи шкідливих предметів, відсутність пристосованого для дітей місця тощо). Це також може бути невиконання персоналом організації, партнерами, підрядниками, постачальниками та субгрантоотримувачами мінімальних вимог, викладених у обов'язкових процедурах (наприклад, нездатність захистити персональні дані дитини).

Фізичне насильство – це умисне застосування фізичної сили, яке спричиняє ризик/або фактичне травмування дитини. Фізичне насильство включати удари, струшування, кидання, отруєння, опіки або ошпарювання, утоплення, придушення або інше навмисне заподіяння фізичної шкоди дитині. Фізична насильство також може бути завдане, коли особа, яка здійснює догляд, вигадує симптоми або навмисно провокує хворобу чи тимчасову, постійну травму чи інвалідність дитини.

Працівники – усі співробітники організації (працівники, що працюють на повну, або часткову зайнятість, за основним місцем праці чи за сумісництвом).

Інші особи – особи, що залучені до діяльності організації учасники заходів, волонтери, консультанти, та інші особи, які виконують відповідні функції від імені Організації, або для організації на підставі договору, тощо.

Сексуальне насильство

Сексуальне насильство – це залучення дитини до сексуальних дій, незалежно від того, усвідомлює дитина, що відбувається, чи ні. Діяльність може передбачати фізичний контакт, у тому числі напад з проникненням (наприклад, зґвалтування чи оральний секс) або дії без проникнення, такі як мастурбація, поцілунки, тертя та дотики без одягу. Вони також можуть включати безконтактні дії, такі як залучення дітей до перегляду або створення зображень сексуального характеру, спостереження за сексуальними діями, заохочення дітей до неприйнятної сексуальної поведінки або догляд за дитиною для підготовки до жорстокого поводження (зокрема через інтернет). Вчиняють сексуальне насильство не лише дорослі чоловіки. Жінки, а також діти, також можуть вчиняти акти сексуального насильства.

Сексуальна експлуатація

Сексуальна експлуатація дітей є формою сексуального насильства над дітьми. Вона має місце коли особа або група використовує владу, щоб обманом або маніпуляцією примусити дитину або молодшу людину віком до 18 років до сексуальної активності (а) в обмін на те, що жертва потребує або хоче отримати, та/або (б) за фінансову вигоду або підвищення статусу. Жертва вважається підданою сексуальній експлуатації, навіть якщо сексуальні дії здійснювалися за її згодою. Сексуальна експлуатація дітей не завжди передбачає фізичний контакт; це також може статися з використанням технологій. Сексуальне насильство та експлуатація дітей також включає ранні та примусові шлюби.

4. СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ПОЛІТИКИ

Організація віддана інтересам дітей:

- Організація прагне здійснювати свої проекти та діяльність у спосіб, який є безпечним для дітей, яким вона служить, і щоб допомогти захистити дітей, з якими організація контактує.
- Працівникам прямо заборонено брати участь у будь-якій діяльності, яка може призвести до будь-якого жорстокого поводження з дітьми.
- Працівники мають створювати та активно підтримувати середовище, спрямоване на запобігання та стримування будь-яких дій та бездіяльності, умисних чи ненавмисних, які піддають дітей ризику будь-якого виду жорстокого поводження.
- Будь-які порушення цієї політики розглядатимуться як серйозний дисциплінарний проступок, що тягне за собою заходи дисциплінарного впливу передбачені Кодексом законів про працю України та застосування інших доступні засоби правового захисту.
- Працівники повинні завжди уникати дій, які можуть бути витлумачені як потенційно образлива поведінка;
- Працівники ніколи не повинні ставити себе в положення, що може потенційно призвести до подвійного трактування ситуації, або до звинувачень у неналежній поведінці.
- Організація прийняла цю політику, для сприяння навчанню та профілактиці, звітуванню та реагуванню.

Практика організації відповідає всім вимогам та нормам чинного законодавства про захист дітей:

- Політика організації полягає у забезпеченні дотримання законодавства України про добробут і захист дітей, міжнародних стандартів, залежно від того, що забезпечує більший захист. В разі якщо норми цієї політики передбачають нижчі гарантії захисту прав дитини ніж передбачені законодавством чи нормативними актами, слід дотримуватися норм що гарантують максимальний захист для дитини.

Обов'язки керівництва організації:

- Керівництво організації вживає всіх належних передбачених чинним законодавством заходів впливу для припинення і недопущення порушень прав та законних інтересів дитини. Дисциплінарні, адміністративні, юридичні чи інші заходи впливу у відповідь на будь-яке порушення політики захисту дітей вживаються щодо будь-якої особи, яка вчинила порушення, і/або будь-кого, хто знав про таке порушення, але не вжив належних заходів для його припинення або не повідомив про таке порушення.

Політика конфіденційності у справах захисту дітей:

- Організація обробляє конфіденційну інформацію у справах захисту дітей з врахуванням інтересів дитини, професійно та відповідно до чинного законодавства.
- Працівники організації повинні зберігати всю інформацію про будь-які підозрілі або зареєстровані випадки порушення прав дітей в суворій відповідності до законодавства про захист персональних даних, із дотриманням конфіденційності та зобов'язані розголошувати наявну інформацію лише національному менеджеру із захисту дітей, за запитом до юридичного відділу, відповідального за кадри та/або будь-якому іншому старшому персоналу, безпосередньо залученому до розслідування, за винятком випадків, передбачених законодавством.

5. ОСНОВНІ ПРОЦЕДУРИ

5.1. Превенція (запобігання) випадків порушень прав дитини

Ефективні стратегії запобігання насильства включають внесення певних змін в політики, практики та соціальні норми для створення безпечних, стабільних та підтримуючих відносин та середовища для дітей та їхніх сімей.

Різні види жорстокого поводження з дітьми взаємопов'язані, та запобігання одного типу може вплинути на інші. Стратегії, що сприяють розвитку безпечних, стабільних та підтримуючих відносин між батьками/опікунами та їхніми дітьми, можуть бути ключовими заради запобігання ранньому розвитку

насильницької поведінки у дітей, що зменшить ймовірність насильства у підлітковому віці, ранньому дорослому віці та майбутньому батьківстві.

Програми, спрямовані на дітей, як частина стратегії запобігання, зосереджені на розвитку соціальних і комунікативних навичок, налагодженні довірливих стосунків дітей з однолітками та дорослими, мирному розв'язанню конфліктів, роботі в команді, повазі до інших людей, подоланні агресії, гніву та насильницького поводження, та інші. Ці програми виконуються через таку діяльність як: ігри, лекції, дискусії, консультації, кінотерапія, арт-терапія, активний відпочинок на природі, виїзди та святкування тощо.

Програми, орієнтовані на батьків, як частина стратегії запобігання насильства, зосереджені на позитивному мисленні, вихованні дитини та дисципліні, вирішенні проблем, управлінні часом та грошима тощо. Вони проводяться в різних формах: батьківські групи (як для матерів так і батьків), групи самопомогі (організовані та при необхідності фасилітовані, консультації, тренінги, спільні заходи та свята тощо).

Вищезгадані програми та конкретні заходи супроводжуються середовищем, сприятливим для позитивного навчання та розвитку як дітей, так і батьків – адекватні та комфортні умови (туалети, кухня, опалення, простір для навчання та гри, чай, солодощі) та кваліфікований персонал, який слухає та може надати професійну пораду. Все перераховане вище є засобами для запобігання насильства над дітьми. Організація працює над тим, щоб забезпечити їх функціонування та постійно контролює якість послуг, умов та роботи.

Усі виконавці проєктів та партнери організації, персонал та менеджери повинні проводити оцінку ризиків для всіх програм і заходів, пов'язаних із роботою з дітьми або тих, які безпосередньо впливають на дітей. Усі проєкти/програми від розробки до виконання мають бути оцінені, щодо відповідності стандартам політики.

Де це можливо і доцільно, слід дотримуватися «Правила двох дорослих», згідно з яким двоє або більше дорослих контролюють усі дії, у яких беруть участь діти, і повинні бути присутніми постійно. Там, де це неможливо, персонал зобов'язаний заздалегідь планувати та запроваджувати кроки для зменшення ризику відсутності двох дорослих.

Працівники організації ніколи не повинні:

- діяти способами, які можуть бути образливими або піддавати дітей ризику жорстокого поводження,
- бити, вчиняти фізичне насильство над дітьми або робити погрози зробити це,
- вести себе фізично невідповідно або сексуально провокативно,
- брати участь у діях сексуального характеру або мати статеві стосунки з будь-якою особою віком до 18 років, незалежно від віку повноліття/згоди чи місцевих звичаїв,
- залишитися на ночівлю наодинці з одним або кількома неповнолітнім, які є бенефіціарами проєктів або програм організації, які не є членами їх сім'ї, за місцем проживання або за місцем виконання проєкту чи в будь-якому іншому місці,
- спати в одному ліжку з дитиною, яка бере участь у проєкті/діяльності організації, або спати в одній кімнаті з дитиною, яка не є членом їхньої сім'ї,
- обмінюватися особистою контактною інформацією або запитувати особисту інформацію в дітей,
- розвивати стосунки з дітьми, які будь-яким чином можуть вважатися експлуатаційними або жорстокими,
- використовувати недоречні, образливі висловлювання, робити пропозиції чи поради дітям,
- пропонувати допомогу або допомагати дитині з виконанням повсякденних особистих функцій, які вони можуть робити самі (наприклад, туалет, одягання, годування, миття тощо),
- виправдовувати або брати участь у небезпечних або протизаконних діях дітей,
- поводитися у спосіб, що ганьбить дитину, принижує її гідність, применшувати особистий простір, або демонструвати будь-які інші форми емоційного насильства,

- дискримінувати, виявляти несправедливе преференційне чи диференційоване ставлення до частини дітей, які беруть участь у проєкті/діяльності організації в порівнянні з іншими учасниками,
- пропонувати проводити зустрічі з дітьми подалі від інших дорослих або проводити надто багато часу наодинці з дитиною, яка залучена в проєкт/діяльність організації, подалі від інших у спосіб, який може бути витлумачений як недоречний; та/або
- показувати дітям неприйнятні зображення, фільми, музику та веб-сторінки, в тому числі, що призначені для дорослих, непристойні зображення (порнографія) і сцени насильства.
- чинити інші дії що можуть мати або можуть бути протрактовані як такі, що чинять негативних вплив на дітей і порушують цю політику.

5.2. Навчання та профілактика

- Організація проводить навчання щодо політики захисту дітей для персоналу відповідального за роботу з дітьми та молоддю а також представників партнерів, що виконують спільно з організацією проєкти.
- Для допуску до роботи з неповнолітніми бенефіціарами організації, а також для роботи в дитячих проєктах партнерів організації, працівники мають пройти перевірку на відповідність вимогам організації щодо можливого попереднього досвіду притягнення до кримінальної, адміністративної, або іншого виду відповідальності, застосування до працівника заходів дисциплінарної відповідальності на попередньому місці праці, наявності шкідливих звичок, та досвіду насильства над дітьми ін.
- Усі працівники та відвідувачі проєктів та програм ознайомлюються з правилами поведінки та цією політикою та підписують згоду (додаток до цієї політики) на їх виконання, перш ніж бути допущеними до роботи або відвідин. Відвідувачів весь час супроводжує персонал організації.

5.3. Поради працівникам

Існують деякі прості правила та процедури, які мінімізують ризик виникнення реального та заявленого інциденту пов'язаного з безпекою дітей. Більшість із них є логічними та вже виконуються, проте, важливо, щоб усі ті, хто працює з дітьми, були відповідальними за їх виконання.

- Поводитися з іншими з повагою, визнаючи їх право на особисте життя
- Знати ситуації, які можуть становити ризик та протидіяти їм
- Планувати та організовувати будь-які заходи, що стосуються дітей, так щоб мінімізувати ризики
- Розуміти, що необхідно бути обережними у ситуаціях сам на сам
- Надавати дітям можливість спілкуватися з іншими про будь-які свої хвилювання
- Сприяти тому, щоб діти комфортно почувалися при згадці про поведінку та ставлення, яке їм не подобається
- Пам'ятати, що інші можуть неправильно трактувати ваші дії, незважаючи на ваші хороші наміри
- Не проводити час із дітьми наодинці – планувати дії так, щоб була присутня більш ніж одна особа, або, принаймні інші люди були у полі зору та слуху
- Не беріть дітей самих у машину, навіть на короткі поїздки, за винятком якщо це необхідно з причин безпеки. Якщо цього неможливо уникнути, переконайтеся, що дорослі опікуни або інші члени колективу знають про це
- Уникайте неналежного фізичного чи словесного контакту з дітьми
- Уникайте втягнення у ситуації з поведінкою, що привертає увагу, як наприклад вибух гніву чи розбивання предметів
- Не демонструйте прихильності до конкретних осіб
- Ніколи не робіть двозначних зауважень чи жестів, навіть жартома
- Не спрощуйте та не перебільшуйте питань насильства над дітьми
- Не покладайтеся на власну хорошу репутацію для свого захисту
- Не думайте «Це зі мною ніколи не станеться»

5.4. Вимоги до партнерських організацій

Підприємства установи організації, партнерські організації, постачальники, консультанти, експерти та інші особи, які надають товари і послуги організації за плату іменуються згідно цієї політики «Партнери».

- Усі угоди з партнерами повинні містити вимоги та норми цієї політики, включаючи положення, згідно яких партнер має надати свою згоду на дотримання цієї політики.
- Партнери, які отримують кошти від донорів під умовою виконання переліку вимог щодо захисту прав дітей, повинні дотримуватися таких вимог щодо захисту дітей при виконанні своїх завдань і функцій.

5.5. Ознайомчі відвідини третіми особами програм і проєктів за участю дітей

- Усі представники донорів, партнерських організацій, преси, персонал, що не працює в проєкті, та інші особи (надалі – гості) під час візитів, пов'язаних із дитячими проєктами, підпадають під дію цієї політики під час місць виконання проєктів або програм за участю дітей.
- До початку відвідин гості, які відвідують дитячі проєкти організації, повинні пройти перевірку на відсутність застережень або обмежень щодо відвідин, та ознайомитися з цією політикою під підпис.
- Під час відвідування проєкту для гостей проводиться усний інструктаж щодо поведінки.
- Використання особистих телефонів або інших особистих записуючих пристроїв забороняється в проєктних або робочих приміщеннях організації, де присутні діти. Для фотографування та/або відеозйомки слід використовувати офіційне медіа обладнання організації або гостей. Письмові форми згоди, підписані батьками та опікунами, які дозволяють організації та їхнім гостям отримувати та використовувати фото та відео, історії від/про дітей та їх сім'ї, застосовуються винятково для виконання завдань і функцій проєкту та організації.
- Усі фото та відео, та/або історії про дітей та їх сім'ї використані для сторінок у соціальних мережах організації підпадають під дію Політики з комунікацій, та можуть використовуватися для забезпечення безпеки дитини та захисту її гідності.

6. АЛГОРИТМ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

6.1. Розпізнавання насильства над дитиною

Насильство над дітьми іноді важко розпізнати, особливо коли чітких ознак, таких як синці, немає. Персонал організації на всіх рівнях відповідальності, які працюють з дітьми безпосередньо чи опосередковано, повинні звертати увагу на фізичний та емоційний стан дитини, та реагувати на будь-які підозри у насильстві.

Важливо пам'ятати, що насильство над дітьми може бути повторюваним або одноразовим, тому при першому прояві ознак насильства, на них необхідно негайно відреагувати, без очікування повторних ознак. Поведінка батьків також може дати сигнали жорстокого поводження з дитиною або нехтування нею, тому працівники також повинні бути уважними до стосунків між батьками та дітьми та поведінки батьків. Це може особливо включати батьків, які перебувають під впливом наркотиків або алкоголю, або раптової зміни їх психічного здоров'я. Знання таких попереджувальних сигналів дає можливість якнайшвидше відреагувати на проблему і надати належну допомогу та послуги дитині та її родині. У той же час важливо розуміти, що не кожен попереджувальний знак означає, що дитина є жертвою насилля.

Ознаки та симптоми насильства над дітьми

Фізичне насильство

- Видимі ознаки, такі як синці, порізи, опіки, укуси тощо
- Часті травми
- Незвичні переломи або зламані кістки

Психологічне (емоційне) насильство

- Дитина закрита, боїться зробити щось неправильно
- Батьки/опікуни не звертають увагу на свою дитину, немає фізичного контакту або тепла між батьками і дитиною
- Батьки/опікуни звинувачують свою дитину у своїх проблемах
- Батьки/опікуни принижують свою дитину, обзивають або роблять негативні порівняння

Недбале ставлення та відмова від дітей

- Дитина живе в будинку, який є брудним або небезпечним
- Дитина голодна або брудна
- Дитина не має належного одягу (теплий одяг)
- Дитина живе в небезпечних умовах – поряд із наркотиками, алкоголем або насильством
- Дитина часто зла, агресивна або завдає собі шкоди
- Дитина не отримує базовий догляд за здоров'ям
- Батьки не звертаються за медичною допомогою, коли їх дитина хворіє або поранилась

Сексуальне насильство / експлуатація

- Дитина демонструє знання або інтерес до сексуальних дій, невідповідних до їх віку
- Дитина використовує сексуальну мову або має сексуальні знання, що не характерні для віку
- Дитина просить інших поводитися сексуально або грати в сексуальні ігри
- Дитина має проблеми з фізичним статевим здоров'ям, включаючи болючість у статевих та анальній областях, інфекції, що передаються статевим шляхом; неповнолітня вагітність
- Дитина з'являється з нез'ясованими подарунками або дорогими речами
- Дитина дружить з людьми, які залучені до сексуального насильства / експлуатації
- У дитини є (значно) старші хлопці або подруги
- Дитина страждає від (частих) змін емоційного стану
- Дитина зловживає наркотиками та алкоголем
- Дитина пропадає на певний період часу або регулярно приходить додому пізно
- Дитина регулярно пропускає школу / соціальний центр або відмовляється вчитись

Дитяча праця

- Дитина не відвідує школу або часто пропускає заняття
- Дитина пропадає на певний період часу або регулярно приходить додому пізно
- Дитина постійно втомлена, сонна під час занять / щоденної діяльності
- Дитина має нез'ясовні гроші та / або подарунки
- Дитина приховує інформацію про свій вільний час
- Дитина демонструє ознаки низької самооцінки / самоушкодження
- Ознаки фізичного та/або сексуального насильства

6.2. Повідомлення про випадки пов'язані з безпекою дітей

Якщо дитині загрожує небезпека або вона може опинитися в ситуації, що загрожує небезпекою, необхідно негайно телефонувати за номером 112, або звернутися до органів місцевого самоврядування, відповідальних за соціальний захист та роботу з дітьми.

Повідомлення про можливе потрапляння дитини в небезпечну ситуацію мають бути подані протягом 24 годин після події, що послужила причиною підозри в потраплянні дитини в небезпечну ситуацію. Одночасно працівник, який помітив таку ситуацію, також має повідомити свого безпосереднього керівника.

З метою реалізації цієї політики організація може створювати гарячу телефонну лінію повідомлень про потрапляння дітей у небезпечні ситуації.

6.3. Реагування на випадки пов'язані з безпекою дітей

Наказом по організації призначається уповноважена особа відповідальна за проведення розслідувань, опитування всіх залучених працівників і надання рекомендацій, які інформуватимуть про необхідні коригувальні дії та/або заходи з виправлення критичної ситуації, що виникла в роботі організації.

Працівники, які працюють з дітьми безпосередньо чи опосередковано, мають знати, ознаки та симптоми насильства та чуйно дотримуються політики та процедур у своїй щоденній роботі при виявленні таких ознак у бенефіціарів.

Ознаки насильства над дітьми можуть не бути очевидними або видимими на перший погляд, і дитина може не розповісти нікому про те, що з нею відбувається. Ті, хто є у найбільш довірливих стосунках з дитиною (наприклад, соціальний працівник), повинні намагатися дізнатися більше інформації від дитини, коли і де це доцільно. Дитину також можна спрямувати до психолога, який, у свою чергу, повинен намагатися зібрати додаткову інформацію.

Якщо дитина визнає насильство, вона повинна бути сприйнята серйозно та запевнена, що будуть прийняті належні дії для забезпечення її безпеки. Якщо насильство відбувається вдома, працівник повинен старатися дізнатися інформацію від дитини про те, куди вона може піти переночувати і кому вона довіряє (бабуся, дідусь, дядько, тітка, тощо). За жодних обставин над дитиною не слід сміятись, ігнорувати чи відсилати, та інформація, якою поділилась дитина, повинна бути розкрита лише керівнику проєкту.

Якщо дитина не визнає насильства, то особа, яка виявила ознаки насильства, повинна повідомити керівника проєкту та забезпечити конфіденційність та не розповсюдження інформації за будь-яких обставин.

Законні представники дитини, які дізналися про випадок насильства над нею (або його підозру) (самі, від дитини, чи когось із інших), несуть першочергову відповідальність за офіційне повідомлення про цей випадок (або його підозру), використовуючи затверджену форму «Повідомлення про насильство над дітьми (або його підозру)» (Додаток 2)

Керівники проєкту, які дізнались про випадок насильства над дитиною (або його підозру) (самі, від дитини, колег чи когось із інших), несуть відповідальність за офіційне повідомлення про цей випадок (або його підозру), використовуючи затверджену форму «Повідомлення про насильство над дітьми (або його підозру)» (Додаток 2). Особа, яка повідомляє про насильство повинна надати якомога більше інформації, включаючи особисту інформацію про дитину та її сім'ю/опікунів, будь-яку відому інформацію про насильника (або підозрюваного), інформацію про випадок насильства (що сталося, коли і як, хто був залучений), ознаки насильства тощо. Форма заповнюється в 2 примірниках, один з яких повинен бути поданий та зберігатися в організації, а інший переданий у відповідні державні соціальні служби у справах дітей та/або поліцію (за потреби).

Кожен окремий очевидний випадок насильства над дітьми (або його підозра) повинен бути повідомлений у державні соціальні служби у справах дітей та поліцію (якщо це необхідно), не чекаючи повторних випадків для підтвердження цієї підозри. Навіть після перенаправлення випадків насильства над дітьми до відповідних служб, керівника проєкту надалі несе відповідальність за те, щоб це перенаправлення не було проігнороване або відкинуте цими службами. Відповідальна особа повинна підтримувати регулярний контакт зі службою у справах дітей для перевірки прогресу, а також надалі більш уважно стежити за фізичним та емоційним станом дитини.

Організація серйозно сприймає кожне повідомлення про порушення цієї політики захисту дітей, та перевіряє його на достовірність та ступінь причетності працівників організації.

Директор організації відповідає за те, щоб усі достовірні випадки звинувачення працівників у порушенні цієї політики реєструвалися та відстежувалися в базі даних таких порушень організації.

У разі, якщо випадок насильства був донесений до відома будь-якого працівника, стажера, консультанта або волонтера організації, він/вона повинні повідомити про це Керівника проєкту та заповнити форму повідомлення (Додаток 2), при цьому забезпечуючи повну конфіденційність та нерозголошення персональних даних, як зазначено вище.

Персонал будь-якого рівня, а також партнери організації залучені в роботу з дітьми, зобов'язані повністю співпрацювати з будь-яким розслідуванням або запитом організації і зберігати всі записи, що стосуються будь-якого ймовірного порушення цієї політики захисту дітей.

Голова Правління
Наталія Оніпко

Додаток 1. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ

Для ознайомлення та підписання працівниками Благодійної організації «Благодійний фонд Запорука» (надалі – організація), стажерами, консультантами та волонтерами, на всіх посадових рівнях, які працюють з дітьми безпосередньо чи опосередковано, відвідувачами проєктів/програм та заходів організації.

Усі працівники організації, стажери, консультанти та волонтери зобов'язані:

1. не використовувати будь-якої форми фізичних (тілесних) покарань, неналежні висловлювання, психологічні маніпулювання, сексуальну експлуатацію чи будь-які інші форми насильства над дітьми, вказані вище. Невиконання цих вимог становить серйозне порушення та є підставою для звільнення;
2. поводитися відповідно до Політики захисту дітей, цінностей, місії організації;
3. відповідають за створення та підтримку позитивного та безпечного середовища, який запобігає дискримінації, недбалості, фізичному, словесному насильству чи іншій формі насильства над дітьми;
4. завжди захищати права дітей, а також приймати рішення у найкращих інтересах дітей та відповідати Політиці захисту дітей організації;
5. заохочувати та забезпечувати участь дітей, їх сімей та суспільства у прийнятті будь-яких рішень, які їх стосуються;
6. отримувати інформовану згоду щодо усіх окремих заходів (табори, екскурсії, тощо), що стосуються дітей;
7. не зловживати своїми повноваженнями та/або посадовими обов'язками для впливу на життя чи добробут дітей;
8. не вимагати від дітей будь-яких послуг чи дій взамін на захист чи допомогу;
9. не підтримувати та не брати участі у будь-якій формі незаконних, експлуатаційних чи жорстоких дій за участі дітей, включаючи дитячу працю та торгівлю дітьми. Обмін грошима, працевлаштування, товари, допомога чи послуги з сексуальними цілями, включаючи сексуальні послуги чи інші форми приниження, принизлива чи експлуатаційна поведінка строго заборонені та караються законом;
10. дії сексуального характеру з дітьми (до 18 років) вважаються кримінальним злочином, незважаючи на згоду самих дітей чи їх батьків/опікунів. Незнання віку дитини не звільняє від відповідальності;
11. робити фото та відео дітей лише за інформованої згоди самих дітей та їх законних представників. Така згода повинна бути отримана у письмовій формі у присутності представника організації. Такі матеріали повинні представляти дітей з повагою та без приниження їхньої гідності, а також передавати реальний контекст та факти;
12. забезпечити конфіденційність усієї інформації про дітей. Будь-яка інформація про дітей може розголошуватися виключно на основі принципу «мінімальна необхідна інформація» та лише при крайній необхідності протягом виконання офіційних обов'язків. Ціллю такого підходу є звести до мінімуму потенційні інциденти інформаційного насильства, обмеживши доступ до інформації та лише надавши його тим, хто діятиме у найкращих інтересах дітей (не заради простої цікавості);
13. повідомити особу, відповідальну за захист дітей та використовувати сформований комплексний механізм для фіксації підозрюваних та реальних випадків насильства над дітьми, забезпечуючи конфіденційність (та анонімність, якщо необхідно) та нерозголошення особистих даних жертв інциденту;
14. ознайомитися з цією Політикою захисту дітей та підписати її перед початком роботи або протягом офіційного вступу на посаду;
15. у разі, якщо випадок насильства був доведений до відома будь-якого працівника, стажера, консультанта або волонтера організації, він/вона повинні повідомити про це керівника проєкту та заповнити форму повідомлення (див. нижче), при цьому забезпечуючи повну конфіденційність та нерозголошення персональних даних, як зазначено вище.

Підписано (ПІБ друкованими літерами).....Дата.....

Я уважно прочитав(ла) Політику захисту дітей та правила поведінки, зрозумів(ла) та обговорив(ла) зі своїм безпосереднім керівником та/або колегами питання для отримання роз'яснень, за необхідності. Я

повинен(на) дотримуватися усіх вищезгаданих правил та процедур, стандартів, вказаних правилах поведінки та завжди поважати цінності організації. Я також розумію, що у випадку порушень стосовно мене будуть вжиті необхідні дисциплінарні заходи.

Підписано (ПІБ друкованими літерами).....Дата.....

Додаток 2, ФОРМА ПОВІДОМЛЕННЯ

для повідомлення про випадок насильства над дітьми або його підозру (будь ласка, подайте якомога більше інформації)

ЧАСТИНА I**Про особу, що надає інформацію**

ПІБ			
Посада у організації			
Контактна інформація	Телефон:		
	Ел. адреса:		
Дата та час повідомлення			
Ваше відношення до дитини, про яку повідомляєте			

ЧАСТИНА II**Про дитину**

Ім'я та прізвище			
Стать (Ч/Ж)		Вік	
Чи є інвалідність/ особливі потреби?			
Адреса			
З ким проживає дитина?			
Контактна інформація дитини			
Контактна інформація основного опікуна			
Що спричинило Ваші підозри? Ви були свідком насильства чи підозрюєте його факт?			
Чи було здійснено обвинувачення? Чи дитина сама повідомила про насилля? Якщо так, яким чином?			

Дата, час та місце інциденту	
Опис ситуації/Ваші спостереження	
Хто ще був залучений (інші діти, батьки тощо)?	
Які були застосовані дії/міри Вами або іншими? Як Ви справилися із ситуацією?	

Підпис особи, яка повідомляє

Дата

Підпис Керівника проєкту

Дата